

اثر بخشی اقتصادی فعالیت های پژوهشی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

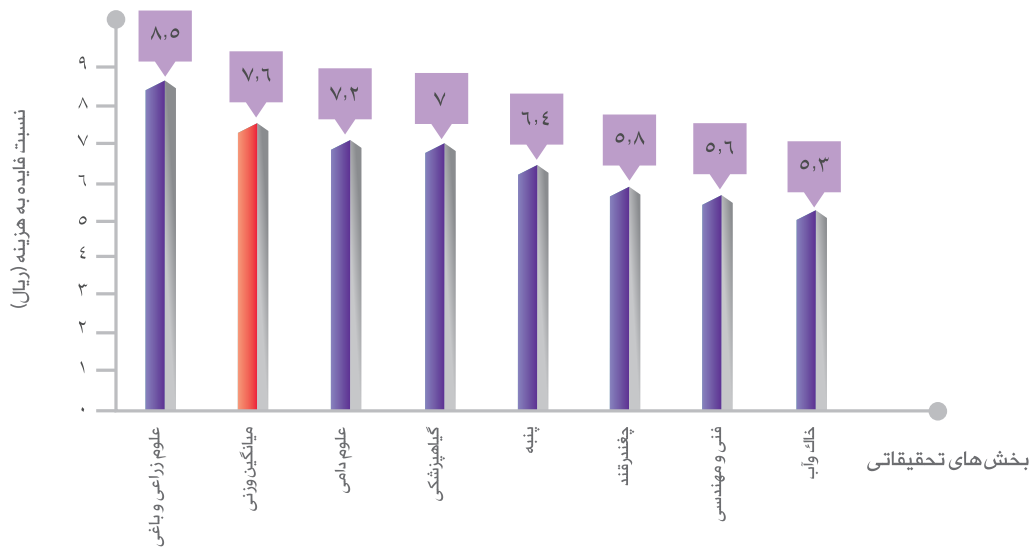
نورمحمد آبیاری و همکاران
دفتر امور اقتصادی

بیان مسئله

ارزیابی بازده و اثر بخشی اقتصادی فعالیت های پژوهشی سازمان در سطح ملی و منطقه ای، منجر به شفاف سازی تاثیر سرمایه گذاری و اعتبارات تخصیص یافته به تحقیقات بر منافع و رفاه بهره برداران کشاورزی و اقتصاد کشور می شود. در تحقیق حاضر، اثر بخشی و فواید اقتصادی ۶۶۱ پروژه پژوهشی انجام شده در ۱۳ مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی تابعه سازمان در مناطق مختلف کشور، ارزیابی شد.

نسبت فایده به هزینه پژوهش

شاخص نسبت فایده به هزینه به عنوان یکی از مناسب ترین سنج های ارزیابی بازده اقتصادی و اجتماعی تحقیقات بکار می رود. میانگین نسبت فایده به هزینه پروژه های مراکز در بخش های علوم زراعی، باغی و دامی، گیاه پزشکی، پنبه، چغندر قند، فنی و مهندسی، خاک و آب، بالاتر از ۵ و با میانگین وزنی ۷/۶ ریال می باشد. به این ترتیب، هر ۱ ریال سرمایه گذاری در فعالیت های پژوهشی بخش های یاد شده، موجب ۷/۶ ریال منافع اقتصادی برای تولید کنندگان و مصرف کنندگان محصولات کشاورزی، رشد بهره وری نهاده ها و افزایش تولید و عرضه محصولات کشاورزی زراعی، باغی، دام و طیور و ... می گردد.

میانگین بازده اقتصادی بخش‌های پژوهشی مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی

میانگین ارزش فعلی خالص منافع حاصل از پروژه‌های پژوهشی سازمان

ارزش فعلی خالص منافع، از دیگر سنجه‌های مناسب برای ارزیابی آثار اقتصادی تحقیقات کشاورزی می‌باشد. میانگین یا سرانه ارزش فعلی خالص منافع پروژه‌های تحقیقاتی بخش‌های پژوهشی مراکز مورد بررسی، "مثبت" و بیانگر توجیه‌پذیری اقتصادی و اثربخشی کلی آنهاست. بر این اساس هر پروژه تحقیقاتی (طی دوره پذیرش دستاوردهای آن) به طور میانگین (سرانه) ۳۳۰۰ میلیون ریال منافع خالص عاید بهره‌برداران (کشاورزان) نموده است. ارزش‌های پولی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۱ می‌باشند که با حذف اثر تورم حاصل شده‌اند. بنا به ضرورت بررسی اثربخشی واقعی، برای پروژه‌هایی که به دلایل مختلف وارد عرصه اجرائی نشده‌اند، عدد صفر لحاظ شده است.

میانگین (سرانه) ارزش فعلی خالص منافع هر پروژه تحقیقاتی در بخش‌های تابعه مراکز استانی